

นิสิตมหาจุฬาราชกุมการประกันคุณภาพการศึกษา
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Students And Education
Quality Assurance

พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ*
Phamaha Phanuwat Seankum

บทคัดย่อ

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงตามความมุ่งหวังของสังคม เนื่องจากผู้ปกครองมีสิทธิ์เรียกร้องให้สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และความถนัดที่แตกต่างกัน และที่สำคัญคือ ทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่สังคมต้องการ เป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ต่อไปไม่ว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองจะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาใด จะมีความมั่นใจได้ว่า สถาบันการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงเท่าเทียมกัน ไม่จำเป็นต้องวิ่งเต้นหรือฝากบุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาให้ทัดเทียมกัน

คำสำคัญ: ประกันคุณภาพการศึกษา, นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

Education quality Assurance is planning and management process that guarantee to the social to confident that will develop the student learn completely standardized the quality that specifies in the course and straight follow the hope of the social. The family have a proprietary right call for give the educational institution and an institute where is responsible in the administration studies should be managed the class to a students with most efficiently that they are omniscient the ability, skill, attitude, and all quality has full the latency of individual, build the requirement, interest, and different skill. Everybody has the property completely standardized in the quality that the social wants, be consumer protection, next neither parents, a guardian will send a student attends class in educational which institution will have the confidence and good quality and education have high standard equally. All of above, Education quality insurance is the system that develop quality and education standard of the educational institution balance.

* อาจารย์ประจำคณะพุทธศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Key words: Mahachulalongkornrajavidyalaya university students, Education quality insurance.

บทนำ

การประกันคุณภาพในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดเป็นมาตรฐาน ในการศึกษาทุกระดับการศึกษาย่อมมีการประกันคุณภาพของตนเองเพื่อที่จะพร้อมในการตรวจประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประกันคุณภาพจะทำให้เราทราบถึงการทำงานที่สามารถตรวจสอบและมีมาตรฐานเดียวกันเพื่อการศึกษาที่ได้มาซึ่งผลผลิตทางการศึกษาของไทยซึ่งก็คือเด็กและเยาวชนไทยนั่นเอง ฉะนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง และที่สำคัญการประกันคุณภาพการศึกษายังเป็นมาตรฐานที่เป็นสากลซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาประเทศที่กำลังจะก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง เพื่อผลผลิตของการศึกษาไทยที่จะมีคุณภาพต่อไป

นับตั้งแต่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์ ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2555 เป็นต้นมา ก็ได้รับการตรวจการประเมินคุณภาพการศึกษารายใน (SAR) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 ในปีแรกได้รับผลการประเมินภายใน 3.21 จากระดับคะแนนเต็ม 5 อยู่ในระดับ พอใช้ ต่อมาในปีการศึกษา 2556 ได้รับผลการประเมินภายใน 3.54 จากระดับคะแนนเต็ม 5 อยู่ในระดับ ดี

การประกันคุณภาพการศึกษา คืออะไร

การประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance) คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร¹

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) หมายถึง การทำกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างเป็นระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพ และมาตรฐานของดัชนีชี้วัดระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา²

การประกันคุณภาพการศึกษา มีประโยชน์อย่างไร

การประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์ 3 ประการ ดังนี้ 1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ แล้วสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการได้ 2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และ 3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง และความรู้ด้านงานประกันคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542³ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2543 ได้มีมติเห็นชอบด้วยกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกัน

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, คู่มือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, 2556, หน้า 1-5.

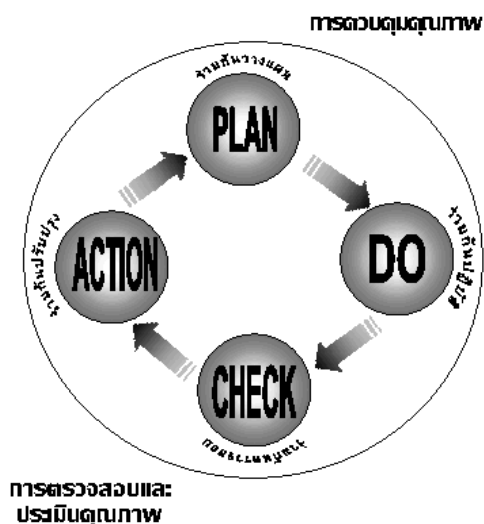
²นิติธร บิลวาสน์, “การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance in Education)”, <<http://www.taamkru.com/th/การประกันคุณภาพการศึกษา>>, สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557.

³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, คู่มือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, 2556, หน้า 2-5.

คุณภาพภายนอกและตามพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

นักศึกษากับการประกันคุณภาพ

บทบาทของนิสิตกับการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนการดำเนินการตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตรักษาคุณภาพตาม บทบาทของนิสิตและสมาชิกที่ดีของสังคม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประกันคุณภาพการศึกษา⁴

ก.พ.ร. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา)

สกอ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (การประกันคุณภาพภายใน)

สมศ. หมายถึง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (การประกันคุณภาพภายนอก)

มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา (สกอ.) มีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย

องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการ

องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ

องค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

⁴คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน, แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ), 2554.

มาตรฐานในการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

1. ด้านคุณภาพบัณฑิต
2. ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์
3. ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม
4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม
5. ด้านการบริหารและการพัฒนาสถาบัน
6. ด้านการพัฒนาและประกันคุณภาพภายใน

บทบาทของนักศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา

1. สนับสนุนการดำเนินการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา
2. รักษาคุณภาพตามบทบาทของนักศึกษาและบทบาทสมาชิกที่ดีของสังคม

บทบาทของนักศึกษากับการกิจด้านการเรียนการสอนและการวิจัย

นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการเรียนการสอนและการวิจัย โดยเริ่มจากการวางแผนการเรียนของตนเอง มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ความร่วมมือในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อย่างตรงไปตรงมา ร่วมมือกับอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการดำเนินกิจกรรมการสอนหรือการวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมหรือชีวิตประจำวัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบดำเนินงานด้านต่างๆ ของคณะฯ ด้วย

บทบาทของนักศึกษากับการกิจด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

นักศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยติดตามการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคมของคณะฯ ศึกษาและทำความเข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงาน เหล่านั้นให้ชัดเจน ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายที่รับบริการ ติดตามหรือมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดตามการปฏิบัติงานตามกรอบที่กำหนดตามแผน รวมถึงการตามการสรุป และรายงานผลการดำเนินงาน

บทบาทของนักศึกษากับการกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านกิจกรรมนักศึกษาที่หลากหลาย เช่น การร่วมจัดนิทรรศการ การบรรยาย เสวนา สัมมนากลุ่มย่อย หรือการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่คณะฯ กำหนด เช่น พิธีทำบุญสัตว์ทดลอง เป็นต้น

บทบาทของนักศึกษากับภารกิจด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะฯ

นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพของคณะฯ หลายรูปแบบ ได้แก่ 1. การศึกษาและรับรู้การดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบโดยตรงต่อนักศึกษา เช่น มาตรฐานคุณภาพด้านการเรียนการสอน คุณสมบัตินักศึกษา ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายคุณภาพ และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะฯ เป็นต้น 2. การให้ความร่วมมือและสะท้อนภาพจริงต่อบทบาทของอาจารย์ และการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น การประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ รวมถึงการให้ข้อมูลในกรณีที่นักศึกษาพิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานดังกล่าว ไม่เป็นไปตามขั้นตอนหรือเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องปรับแนวทางการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป 3. การให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของคณะฯ เช่น เสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการสอน คุณภาพอาจารย์ สภาพแวดล้อม และดัชนีชี้วัดคุณภาพเหล่านั้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบคุณภาพของคณะฯ ในอนาคต 4. การเผยแพร่และเชิญชวนให้นักศึกษาทั้งภายในและภายนอก รู้จักคณะฯ และการดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะฯ อย่างต่อเนื่อง และ 5. การรวมกลุ่มภายในสโมสรนักศึกษา ในการสร้างเครือข่ายการติดตาม และรับรู้การดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะฯ ช่วยสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ เสริมสร้างวิสัยทัศน์ การดำเนินงานประกันคุณภาพให้เข้มแข็ง ก่อประโยชน์แก่นักศึกษาอย่างแท้จริงต่อไป

บทบาทของนักศึกษากับภารกิจด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา

สร้างองค์กรนักศึกษาที่เข้มแข็ง เพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผน (P) การดำเนินการ (D) การตรวจสอบ (C) และการนำผลการตรวจสอบไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา (A) อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตพึงประสงค์ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่คณะฯ และองค์กรนักศึกษาตลอดจนชมรมต่าง ๆ จัดขึ้น เสนอความต้องการของตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาโดยความสุจริตใจ และมีส่วนในการประเมินบริการต่าง ๆ ที่คณะฯ จัดให้อย่างจริงจังตรงตามความเป็นจริง

ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการประกันคุณภาพการศึกษา

นักศึกษา : ได้รับการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานและเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้ปกครอง : ไว้วางใจในคณะฯ ที่จะให้ลูกหลานศึกษา

นายจ้าง : ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมตามความต้องการขององค์กร

สังคม/ประเทศ : ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศในภาพรวม

คณะฯ/มหาวิทยาลัย : ได้รับชื่อเสียงและการยอมรับจากสังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

หมวด 6 มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา⁵

⁵ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา, 2557 จาก <<http://www.cheqa.mua.go.th>>, สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2557.

มาตรา 47

ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48

ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49

ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่ พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินผลคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50

ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติม ในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก ที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51

ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข ต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

รายงานการประเมินตนเองคืออะไร

รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) คือ รายงานสัมฤทธิ์ผลการดำเนินงานของคณะ/หน่วยงาน/สถาบัน ที่ใช้รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งรายงานการประเมินตนเองต้องมีความสอดคล้องทั้งระดับหลักสูตร คณะวิชา และสถาบัน โดยรายงานมีองค์ประกอบ 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันของคณะ/หน่วยงาน/สถาบัน
- ส่วนที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานของคณะ/หน่วยงาน/สถาบัน
- ส่วนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา
- ส่วนที่ 4 ภาคผนวก

ตัวบ่งชี้ คืออะไร

ตัวบ่งชี้ (Indicator) คือ สิ่งที่บอกถึงข้อมูลที่น่ามาใช้เพื่อชี้ให้เห็นอะไรบางอย่าง เช่น เกณฑ์ชี้ประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการ คุณภาพของผลผลิต ประสิทธิภาพของโครงการ ความคุ้มค่าของการลงทุน เป็นต้น

เกณฑ์คุณภาพ คืออะไร

เกณฑ์คุณภาพ (Quality Criteria) คือ สิ่งที่ช่วยในการตัดสินคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นค่า/ตัวเลข/คุณลักษณะ ก็ได้ อาจมีหลายระดับก็ได้ ซึ่งในเกณฑ์ของสกอ. และ สมศ. จะมีระดับคะแนนในแต่ละตัวบ่งชี้ไว้ 5 เกณฑ์ เช่นทำ 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน หรือตามแต่จะกำหนด หรือทำได้ร้อยละ 30 ก็จะได้ 5 คะแนนเต็ม ถ้าไม่ได้ถึงร้อยละ 30 ก็จะนำค่าร้อยละมาหารกับส่วนลงไป $((x \% 30) * 5)$

เช่น	ตัวบ่งชี้	กระบวนการพัฒนาแผน
	เกณฑ์ที่ 1	มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ
	เกณฑ์ที่ 2	มีการถ่ายทอดแผนฯ ลงไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ
	เกณฑ์ที่ 3	มีกระบวนการแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติการครบ 4 พันธกิจ
	เกณฑ์ที่ 4	มีตัวบ่งชี้ของแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ
	เกณฑ์ที่ 5	มีการติดตาม และดำเนินการตามแผนครบ 4 พันธกิจ
	เกณฑ์ที่ 6	มีการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ
	เกณฑ์ที่ 7	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ของมหาวิทยาลัย⁶

ปรัชญาของมหาวิทยาลัย

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

ปณิธาน

ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์

วิสัยทัศน์

ศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ

⁶มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, คู่มือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, 2556, หน้า

ที่สร้างคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ
 บริการวิชาการต่ออย่างมีสุขภาพ
 บริหารต่ออย่างมีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1) ด้านการผลิตบัณฑิต

ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ คือ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง ให้เทียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

2) ด้านการวิจัยและพัฒนาการวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก โดยวิธีสหวิทยาการแล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา ศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนา คุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

3) ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัยด้วยการปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสานสอดคล้องเอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ สร้างความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สร้างจิตสำนึกด้าน คุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุม สัมมนา และฝึกอบรม เพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนา ให้มีศักยภาพ ในการธำรงรักษา เผยแพร่หลักคำสอน และเป็นแกนหลักในการพัฒนาจิตใจในวงกว้าง

4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ

คุณลักษณะของบัณฑิตพึงประสงค์ 9 ประการ⁷ มีดังนี้

1. มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส (มีการประพฤติปฏิบัติตนน่าเลื่อมใส)
2. ใฝ่รู้ใฝ่คิด
3. เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา
4. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
5. มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
6. รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
7. รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม
8. มีโลกทัศน์กว้างไกล
9. มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อม ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

⁷มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, คู่มือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, 2556, หน้า 3-5.

บทบาทของนิสิตในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพ

องค์ประกอบ	บทบาทของนักศึกษา
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน	1. รับรู้ แล้วนำไปเผยแพร่ในเครือข่ายนักศึกษา 2. ใส่ใจพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแผน
2. การผลิตบัณฑิต	1. ร่วมกิจกรรมด้านวิชาการและวิชาชีพ 2. ประเมินการสอนของอาจารย์ 3. ประเมินสิ่งสนับสนุน และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 4. ประเมินหลักสูตรที่นักศึกษาเรียนอยู่
3. กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา	1. ร่วมกิจกรรมในหลักสูตร คณะ และสถาบัน 2. มีกลุ่มนักศึกษาที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ 3. ประเมินคุณภาพการให้บริการตามความเป็นจริง
4. การวิจัย	1. มีส่วนร่วม/สนับสนุนการวิจัยในทุกระดับ
5. การบริการทางวิชาการแก่สังคม	1. ร่วมกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคมในทุกระดับ 2. พัฒนาตนเองเพื่อเตรียมความพร้อมสู่สังคม
6. การทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม	1. ร่วมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม 2. ประพฤติตนอยู่ในกรอบคุณธรรม จริยธรรม
7. การบริหารและการจัดการ	1. ประเมินคุณภาพการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง
8. การเงินและงบประมาณ	1. สรุปรการใช้งบประมาณในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	1. รับรู้ทำความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ 2. มีเครือข่ายด้านประกันคุณภาพกับเพื่อนต่างสถาบัน

เอกสารอ้างอิง

นิติธร บิลวาสน์. การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance in Education). จาก

<<http://www.taamkru.com/th/การประกันคุณภาพการศึกษา>> สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2557

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. คู่มือกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. 2556.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ระบบฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 2557. จาก

<<http://www.cheqa.mua.go.th>> สืบค้นเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2557

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้น

พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2554.